

Súd: Okresný súd Nové Mesto nad Váhom
Spisová značka: 9P/35/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3519200269
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lenka Pavlovičová
ECLI: ECLI:SK:OSNM:2019:3519200269.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Nové Mesto nad Váhom sudkyňou JUDr. Lenkou Pavlovičovou vo veci starostlivosti súdu o mal. V. K., G.. V. XX.XX.XXXX, v konaní zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Mesto nad Váhom, dieťa rodičov matky Z. K., G.. V. XX.XX.XXXX, K. V. B. XX, a otca B. U., G.. V. XX.XX.XXXX, K. M. C., O. Z. C., U. XX/XX, o návrhu navrhovateľky M.. T.. Q. J., G.. V. XX.XX.XXXX, K. A. E., O. XXXX, na zrušenie pestúnskej starostlivosti taktó

rozhodol:

I. Súd ruší pestúnsku starostlivosť nariadenú nad mal. V. K., G.. XX.XX.XXXX, Rozsudkom Okresného súdu Lučenec zo dňa 23.05.2011 č.k. 11P/91/2011-68.

II. Súd nariaďuje u mal. V. K. ústavnú starostlivosť, ktorá sa bude vykonávať v R. O. V. Q. P. L., Ž.N.Á. XXXX/XX.

III. Matka je povinná prispievať na výživu mal. V. mesačne sumou 50,- Eur, a to vždy do 20. dňa v každom mesiaci vopred na účet R. O. V. Q. P. L. počnúc právoplatnosťou rozsudku.

IV. Otec je povinný prispievať na výživu mal. V. mesačne sumou 50,- Eur, a to vždy do 20. dňa v každom mesiaci vopred na účet R. O. V. Q. P. L. počnúc právoplatnosťou rozsudku.

V. Týmto sa mení Rozsudok Okresného súdu Lučenec č.k. 11P/91/2011-68 zo dňa 23.05.2011 v časti upravujúcej vyživovaciu povinnosť rodičov k mal. V..

VI. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Navrhovateľka, pestúnka maloletého, podala na súd návrh na zrušenie pestúnskej starostlivosti nad maloletým. Uviedla, že maloletý je v jej pestúnskej starostlivosti od roku 2011. Maloletý si na prostredie v rodine zvykol, v procese adaptácie mu pomáhal aj biologický syn pestúny. S maloletým absolvovali vyšetrenia v R. O.- O. O. Q. O. G. M. pred nástupom do školy, kde mu odporučili odklad školskej dochádzky pre sociálno-emocionálnu nezrelosť. Výchovné problémy s maloletým sa začali objavovať už pri nástupe na základnú školu. Hneď preto kontaktovali školského psychológa, aby v prípade problémov v správaní s maloletým spolupracoval. Vzhľadom na problémy v škole navštívili R. Q. O. Z. M. opäť v roku 2014, kde predpokladali, že problémy v škole sú ovplyvnené nepozornosťou, zbrklosťou a deficitmi v oblasti autoregulácie. Opäť centrum navštívili v roku 2017. Od tohto obdobia bol maloletý vzdelávaný podľa špeciálneho výchovno-vzdelávacieho programu formou integrácie v bežnej triede základnej školy. Bolo konštatované, že čím sú na maloletého vzhľadom k fyzickému veku kladené vyššie nároky na autonómiu, schopnosť samostatnej organizácie času a plnenie úloh, tým sa dostáva do spleti rôznych problémov. Výchovné problémy sa začali stupňovať s prechodom na druhý stupeň základnej školy. Začali

sa objavovať klamstvá, zavádzanie triednej učiteľky i rodičov. Nástupom puberty maloletý nezvládal svoje sexuálne správanie. Na základe pristihnutia maloletého, ako sa pokúša súložiť so psom v posteli a keď sa začal zaujímať o ich päťročného syna, ktorého majú v náhradnej starostlivosti, požiadali V. R. Z. K. o dobrovoľný pobyt, aby odsledovali jeho správanie v režimovom zariadení. V diagnostickom centre bol umiestnený od 12.03.2018 do 19.12.2018 s tým, že cez letné prázdniny bol doma. Zo správ vyplýva, že maloletý vie rozlíšiť, čo je morálne a čo nemorálne, avšak nekoná podľa toho. Jeho správanie sa vyznačuje manipulativnosťou a vzdorovitosťou, prejavuje sa u neho vypočítavosť, nesebakritickosť, nevytrvalosť, impulzivnosť až výbušnosť. Bol odporučený pobyt v liečebnom výchovnom zariadení. Po návrate zo zariadenia sa snažili pristupovať k maloletému s ohľadom na jeho záujmy, záľuby a potreby. Prihlásili ho na krúžok výtvarnej výchovy, na krúžok parkouru, aby sa cítil rešpektovaný. Jeho motivácia na zmenu správania však bola minimálna. Motivácia k učeniu je nulová, nepíše si domáce úlohy, neučí sa, túla sa, po skončení vyučovania nevedia, kde je, ani kedy príde domov. Navrhovateľka sa obáva o bezpečnosť v jej domácnosti, nakoľko ho nemôže nechať samotného doma, pretože manipuluje so zakladaním ohňa v krbe aj napriek tomu, že to má zakázané. Maloletý svojím správaním ohrozuje mravný vývin ostatných detí žijúcich v spoločnej domácnosti.

2. Súd vykonal dokazovanie oboznámením návrhu, správami o príjmoch rodičov, správami kolízneho opatrovníka, správami o pomeroch rodičov, správami Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec.

3. Rozsudkom Okresného súdu Lučenec zo dňa 23.05.2011 č.k. 11P/91/2011-68 bol maloletý V. zverený do pestúnskej starostlivosti T. Q. J.. Rodičom maloletého bola uložená povinnosť prispievať na výživu maloletého mesačne sumou vo výške 30% zo sumy životného minima na neplnoleté nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona na účet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Mesto nad Váhom.

4. Uznesením Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 02.07.2019 č.k. 11P/33/2019-11 bolo nariadené neodkladné opatrenie, ktorým bolo pestúnske uložené, aby maloletého V. odovzdala do dočasnej osobnej starostlivosti matky. Toto neodkladné opatrenie platí do právoplatnosti rozhodnutia súdu v konaní o zrušenie pestúnskej starostlivosti vedenom pod sp. zn. 9P/35/2019.

5. Uznesením Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 26.08.2019 č.k. 5P/53/2019-9 bolo nariadené neodkladné opatrenie, ktorým bolo matke maloletého uložené, aby maloletého V. odovzdala do dočasnej starostlivosti Centra pre deti a rodiny Lučenec a obom rodičom maloletého bola uložená povinnosť prispievať na jeho výživu sumou 50,-Eur mesačne. Bolo zrušené neodkladné opatrenie Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 02.07.2019 č.k. 11P/33/2019-11. Toto neodkladné opatrenie platí do právoplatnosti rozhodnutia súdu v konaní o zrušenie pestúnskej starostlivosti vedenom pod sp. zn. 9P/35/2019.

6. Situácia v súčasnosti je teda taká, že sa maloletý nachádza v ústavnej starostlivosti. Navrhovateľka zotrvala na svojom návrhu.

7. Podľa poslednej správy kolízneho opatrovníka je maloletý v starostlivosti R. O. V. Q. P. L.. Za posledný rok mal. V. strávil prevažnú väčšinu času v režimových zariadeniach, kde bol umiestnený na dobrovoľných pobytach na žiadosť pestúny. Od 12.03.2018 do 20.12.2018 bol umiestnený v V. R., A. X, K., z dôvodu porúch správania uvádzaných pestúnkou: nerešpektovanie autorít, nedodržiavanie pravidiel, klamstvá, spontánne konanie a nedomýšľanie následkov svojho správania. Zo správy psychologičky zariadenia vyplýva, že na vzniku problémov sa istou mierou podieľajú zdravotné diagnózy, osobnostné charakteristiky, pubertálne vývinové obdobie i doterajšie traumatizujúce udalosti prežité v ranom detstve. Všetky tieto okolnosti na neho vplývajú, obrannou reakciou je potom jeho správanie, v záťažových situáciách využíva obranné mechanizmy vzdoru, odmietania, klamstva. Osobnostný vývin dieťaťa je narušený, vnútorne je plný napätia, emocionálne nevyrovnaný. Od 04.02.2019 do 04.05.2019 bol mal. V. z dôvodu opakovaných výchovných problémov umiestnený v A. L. A., V. F. X, A.. V tomto zariadení bol mal. V. hodnotený ako nekonfliktný, k dospelým sa správal slušne, vyskytli sa u neho problémy s dodržiavaním režimových pravidiel, bola potrebná neustála výchovná intervencia, na ktorú síce reagoval dobre, ale krátkodobo. Matka maloletého Z. K. sa s mal. V. dlhodobo nekontaktovala, o syna začala prejavovať záujem formou telefonickú a písomnej komunikácie až v období, keď bol umiestnený v A. L.-Z. A. Z. A.. Dlhodobo pracovala v Q. v práčovni, dňa 28.05.2019 sa vrátila na Slovensko. Dňa 25.06.2019 bolo vykonané prvé sociálne šetrenie v jej domácnosti na adrese V. 488/18, ide o prístavbu rodinného domu, kde žije jej matka B. K.. Z. K. užíva jednu miestnosť spolu so

svojím partnerom P. C., s ktorým žije tretí rok. Miestnosť je účelne zariadená potrebným nábytkom, udržiavaná v čistote a poriadku. P. C. je zamestnaný vo firme Johnson Lučenec, Z.É. K. je evidovaná na UPSVR Lučenec ako uchádzačka o zamestnanie, zatiaľ nemá právoplatné rozhodnutie o priznaní dávky v nezamestnanosti. Potreby domácnosti sú uhrádzané z úspor partnerov. Otec mal. V. - B. U. dlhodobo neprejavuje žiadny záujem o syna, nekontaktuje ho, zdržuje sa na neznámom mieste. Sestra maloletého V. - mal. M. K., G.. XX.XX.XXXX, je na základe Uznesenia Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom, vykonateľného dňa 22.08.2019, dočasne zverená do ústavnej starostlivosti P. R. J. M., ktoré je určené iba pre dievčatá. Dňa 25.06.2019 sa na Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Mesto nad Váhom dostavila T. M. Q. J., ktorá uviedla, že odmieta naďalej zabezpečovať starostlivosť o mal. V.. Dňa 29.06.2019 pestúnka na základe dohody s matkou dieťaťa odovzdala maloletého matke na prázdninový pobyt. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Mesto nad Váhom vykonal v domácnosti matky niekoľko sociálnych šetrení, pracovníci oddelenia sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately boli v pravidelnom telefonickom styku s matkou dieťaťa, zabezpečili súčinnosť pri sanácii rodinného prostredia mal. V. v jeho prirodzenom rodinnom prostredí formou návštev domácnosti zamestnancov akreditovaného subjektu Úsmev ako dar, ktorí navštevovali rodinu jedenkrát za dva týždne, poskytovali rodine sociálne a psychologické poradenstvo, ako i materiálnu pomoc, boli matke nápomocní pri osvojovaní si rodičovských zručností, nakoľko s výchovou detí nemala doteraz veľké skúsenosti. Napriek týmto opatreniam matka dňa 22.08.2019 podala na Okresný súd Nové Mesto nad Váhom návrh na nariadenie neodkladného opatrenia na zrušenie jej dočasnej starostlivosti o syna a odovzdanie dieťaťa do starostlivosti R. O. V. Q. P. L., čo odôvodnila nedostatkom finančných prostriedkov na zabezpečenie starostlivosti o dieťa a problémami vo výchove dieťaťa. Pri poslednom sociálnom šetrení v domácnosti matky bolo zistené, že koncom októbra 2019 spolu s partnerom odchádza za prácou do Q.. Od umiestnenia mal. V. V. R. L. ho navštívila trikrát, volajú si skoro každý deň. V R. L. sa mal. V. dobre začlenil medzi deti, pravidlá zariadenia mu vyhovujú, rozumie im.

8. Podľa § 52 ods. 1, 2, 6 Zákona o rodine pestúnska starostlivosť zaniká a) dosiahnutím plnoletosti dieťaťa, b) smrťou maloletého dieťaťa, c) smrťou pestúna, d) umiestnením maloletého dieťaťa do ochrannej výchovy alebo nástupom do výkonu trestu odňatia slobody, e) právoplatným rozhodnutím súdu o zrušení pestúnskej starostlivosti, f) rozvodom manželov, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do spoločnej pestúnskej starostlivosti. Súd zruší pestúnsku starostlivosť len z vážnych dôvodov, najmä ak pestún zanedbáva starostlivosť o maloleté dieťa alebo porušuje svoje povinnosti; urobí tak vždy, ak o to požiada pestún. Ak zanikne pestúnska starostlivosť z dôvodov uvedených v odseku 1 písm. c) alebo e) a rodičia naďalej nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa, súd rozhodne o ďalšej náhradnej starostlivosti o dieťa; ak súd zistí, že u maloletého dieťaťa sú predpoklady na osvojenie, začne aj bez návrhu konanie o osvojiteľnosti.

9. Je zrejmé, že v danom prípade pestúnka nemôže starostlivosť o maloleté dieťa vykonávať. U maloletého sa prejavili výrazné výchovné problémy, ktoré nie je schopná sama zvládnuť a ktoré zasahujú i ďalších členov rodiny. Vzhľadom k tomu, že pestún požiadal o zrušenie pestúnskej starostlivosti, bolo povinnosťou súdu pestúnsku starostlivosť zrušiť.

10. Výchovu dieťaťa nechcú zabezpečovať ani rodičia dieťaťa, matka sa síce o starostlivosť krátkodobu pokúsila, avšak bez úspechu. Zo správy kolízneho opatrovníka vyplýva, že nemá osvojené rodičovské zručnosti a výchovu maloletého nebola schopná zvládnuť napriek pomoci. Otec o maloletého žiadny záujem nejaví, dieťa nemá žiadnych ďalších blízkych príbuzných, ktorí by starostlivosť oň mohli zabezpečovať.

11. Podľa § 54 ods. 1, 2, 5 Zákona o rodine náhradná osobná starostlivosť a pestúnska starostlivosť majú prednosť pred ústavnou starostlivosťou. Pred nariadením ústavnej starostlivosti je súd povinný vždy skúmať, či maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti, a ak to nie je možné, do pestúnskej starostlivosti. Súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak je výchova dieťaťa vážne ohrozená alebo vážne narušená, nie je možné dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti a

- a) dieťa je osvojiteľné a nie je možné ho zveriť do starostlivosti budúcich osvojiteľov alebo do starostlivosti fyzickej osoby podľa osobitného predpisu,
- b) rodičia dieťaťa nežijú alebo im v starostlivosti o dieťa bráni závažná prekážka,
- c) uložené výchovné opatrenie podľa § 37 ods. 3 nevedlo k náprave alebo
- d) rodičia dieťaťa sú pozbavení výkonu rodičovských práv.

Súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, musí presne označiť zariadenie, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Pri rozhodovaní o ústavnej starostlivosti a označení zariadenia súd vždy prihliadne na citové väzby maloletého dieťaťa k rodičom, súrodencom a iným blízkym osobám a zohľadní možnosti zariadenia na utvorenie podmienok na zachovanie rodinných a citových vzťahov dieťaťa, jeho rodičov a súrodencov.

12. Vzhľadom ku skutočnosti, že maloletý nemôže byť zverený do náhradnej osobnej starostlivosti a ani do pestúnskej starostlivosti pre pretrvávajúce výchovné problémy, ktoré sa v podmienkach pestúnskej starostlivosti nedali zvládnuť, bola u maloletého nariadená ústavná starostlivosť. Túto bude vykonávať v označenom zariadení. Ide o zariadenie, ktoré je blízko matky maloletého, čím, ak matka bude spolupracovať, sa zabezpečí, aby dieťa udržiavalo kontakt s biologickým rodičom. Maloletého nebolo možné zveriť do zariadenia, v ktorom sa nachádza jeho sestra, a to z dôvodu, že ide o zariadenie určené výhradne pre dievčatá.

13. Podľa § 62 ods. 1 až 6 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť. Ak je maloleté dieťa zverené do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, súd pri určení výživného prihliadne na dĺžku striedavej osobnej starostlivosti každého rodiča alebo súd môže rozhodnúť aj tak, že počas trvania striedavej osobnej starostlivosti rodičov výživné neurčuje.

14. Podľa § 75 ods. 1, 2 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie. Výživné nemožno priznať, ak by to bolo v rozpore s dobrými mravmi; to neplatí, ak ide o výživné pre maloleté dieťa.

15. Vychádzajúc z citovaných ustanovení Zákona o rodine súd určil obom rodičom vyživovaciu povinnosť na maloletého. Táto aspoň čiastočne zohľadňuje potreby dieťaťa a tiež možnosti oboch rodičov podieľať sa na jeho výžive.

16. Matka maloletého sa dňa 28.05.2019 vrátila zo zahraničia, kde pracovala, v súčasnosti ešte nepoberá dávku v hmotnej núdzi, avšak jej priznanie sa očakáva. Má záujem opäť pracovať v zahraničí, kam podľa správy kolízneho opatrovníka odchádza koncom októbra. Má ešte dcéru M. K., G.. V. XX.XX.XXXX.

17. Otec maloletého sa rovnako vrátil zo zahraničia, dávku v hmotnej núdzi, resp. sociálne dávky, si vybavuje. Má ďalšie deti, a to mal. B. K., G.. V. XX.XX.XXXX, G. U., G.. V. XX.XX.XXXX, M.. A. K., G.. V. XX.XX.XXXX.

18. Je zrejmé, že určené výživné vo výške 50,-Eur mesačne zo strany každého z rodičov je nízke a vzhľadom k potrebám dieťaťa nie príliš zodpovedajúce. Pomery na strane rodičov však v súčasnosti platenie vyššieho výživného neumožňujú, preto súd výživné určil tak, aby aspoň čiastočne pokrývalo výdavky na maloletého a aby rodičia boli schopní takéto výživné zaplatiť.

19. Týmto rozsudkom súd zmenil pôvodné rozhodnutie o zverení maloletého do pestúnskej starostlivosti navrhovateľky.

20. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 CMP.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom písomne v štyroch vyhotoveniach. Tí účastníci, ktorí sa práva podať odvolanie vzdali, odvolanie podať nemôžu.

V odvolaní sa uvedie, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, uvedie sa spisová značka, ďalej sa uvedie proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolanie možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní. V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

Rozsudok o výživnom je vykonateľný doručením. Pokiaľ nebude povinnosť uložená týmto rozsudkom plnená dobrovoľne, možno sa jej plnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie.